

Szczęście oraz cel i sens życia w literaturze romantyzmu i pozytywizmu

Szczęście w życiu ludzkim ma wielowymiarowe znaczenie, będąc wartością kluczową dla prawidłowego rozwoju osobowości człowieka. Każdy człowiek wyznacza sobie w życiu cel, którego realizacja daje wewnętrzne samozadowolenie i poczucie szczęścia. Niemniej jednak, pełne osiągnięcie tego stanu jest często nieosiągalne, co prowadzi do pytań o sens i wartość życia.

Romantyzm: poszukiwanie sensu i ideałów

W literaturze polskiego romantyzmu pytanie o sens i cel życia jest centralnym motywem. W dramacie „Kordian” Juliusza Słowackiego główny bohater, filozofujący młodzieniec, rozważa samobójstwo swojego przyjaciela. Kordian nie potępia tej śmierci, rozumiejąc, że była ona wynikiem rozdźwięku między marzeniami a rzeczywistością. Sam również odczuwa wewnętrzną niemoc i osamotnienie, nie posiadając wyraźnej idei, której mógłby być wierny.

Szczęście indywidualne a narodowe

W ujęciu romantyków szczęście występuje w dwóch wymiarach: indywidualnym i narodowym. Bohaterowie romantyczni często stają przed wyborem: czy cenić bardziej własne szczęście, czy dobro narodu? Konrad z „Dziadów” Adama Mickiewicza oraz Kordian z dramatu Słowackiego reprezentują postawy prometeiczne, poświęcając się dla wolności narodu. Konrad Wallenrod natomiast kieruje się osobistą tragedią, ale jego działania przyczyniają się do szczęścia narodu.

Proces dojrzewania do idei

Dla bohaterów romantycznych walka narodowyzwoleńcza jest nadrzędnym celem, który nadaje sens ich życiu. Idea ta nie rodzi się od razu; jest wynikiem procesu dojrzewania i poszukiwania wartości. Kordian błądzi po omacku, próbując ogarnąć realia świata, które nie odpowiadają jego wyidealizowanym marzeniom. Z czasem dostrzega, że wartości takie jak miłość czy stanowisko można zdobyć za pieniądze, a literatura nie oddaje w pełni rzeczywistości. Zrozpaczony, odnajduje na górze Mont Blanc ideę walki o wolność.

Podobnie, Konrad podczas „Wielkiej Improwizacji” w „Dziadach” odnajduje swoją życiową ideę – pragnie rządzić światem i uszczęśliwić naród swoją władzą. Norwid w wierszu „Do obywatela Johna Brown” stwierdza, że idea jest wiecznie żywa, choć często ludzie giną w jej imię. Nim jednak idea odniesie zwycięstwo, musi przejść przez wiele prób.

Pozytywizm: praktyczne podejście do szczęścia i sensu życia

W pozytywizmie szczęście i sens życia są rozumiane bardziej praktycznie i materialistycznie. Literaturą tego okresu rządził kult pracy, nauki i postępu. Bohaterowie pozytywistyczni, jak np. w powieściach Bolesława Prusa czy Elizy Orzeszkowej, dążą do poprawy warunków życia społecznego, walcząc z ubóstwem, analfabetyzmem i nierównościami. Szczęście jednostki często łączone jest z działaniem na rzecz społeczności, a cel życiowy widziany jest w pracy dla dobra ogółu.

Adam Mickiewicz w II części „Dziadów” podkreśla, że każdy powinien osiągnąć pełnię życia już na ziemi. Składają się na to zarówno chwile smutku, jak i radości. Celem życia jest również przemijanie – wszystko wokół nas zmienia się nieustannie, zmienia się świat i zmienia się człowiek.

Romantyzm: Szczęście i miłość

Indywidualne szczęście człowieka w literaturze romantycznej najgłębiej odzwierciedla bogactwo życia psychicznego bohaterów, szczególnie w kontekście wielkiej, często nieszczęśliwej miłości, jak w „Balladach i romansach”. W balladzie „Romantyczność” Karusia przeżywa śmierć ukochanego, jest samotna i zagubiona, a jedynie autor solidaryzuje się z nią. Wewnętrzne przeżycia bohaterów współgrają z przyrodą, co pogłębia nastrój i mocniej zarysowuje psychikę ludzką.

Romantyczna twórczość i nieśmiertelność idei

Romantycy kultywowali twórczość literacką, często niedocenianą za ich życia, lecz wyrażali przekonanie, że ich dzieła znajdą uznanie w przyszłych pokoleniach. Juliusz Słowacki w wierszu „Testament mój” wyraża nadzieję na nieśmiertelność swojego imienia.

Pozytywizm: praca jako cel życia

W pozytywizmie celem i sensem życia była szeroko pojęta praca, kształtująca morale bohaterów. Program pozytywistów polskich obejmował hasła „pracy organicznej” i „pracy u podstaw”, związane z walką o równouprawnienie kobiet, kwestię żydowską oraz pracą z ludem i dla ludu.

Bohaterowie pozytywizmu

Bohaterowie „Lalki” Bolesława Prusa są przykładami pozytywistycznych ideałów. Wokulski to idealista moralny, Rzecki – idealista polityczny, a Ochocki – idealista naukowy. Ochocki poświęca się pracy naukowej, marząc, że jego wynalazek uszczęśliwi ludzkość i stworzy świat bez granic. Rzecki jest wierny idei walki narodowej, widząc Polskę przez pryzmat legendy napoleońskiej. Jest subiektem sklepowym, rzetelnie

wypełniającym swoje obowiązki.

Wokulski: bohater na rozdrożu

Wokulski burzy tradycję pozytywistyczną. Rozdwojony między wielką, romantyczną miłością do Izabeli a swoimi ideałami moralnymi, nie idzie na kompromis ze społeczeństwem, które go nie akceptuje. Przerasta społeczeństwo pod każdym względem, nie pasując do epoki, w której żyje. Społeczeństwo w „Lalce” jest ukazane krytycznie, skupione na pogoni za materialnym zyskiem, bezużytecznym, wystawnym życiem i brakiem ideałów.

Refleksja o szczęściu

Każdy człowiek w każdej epoce stara się zapewnić sobie doczesne szczęście, podejmując trud pracy i nauki. Jednak nie tylko szczęście doczesne powinno być celem człowieka. Pełnia szczęścia składa się zarówno z aspektów ziemskich, jak i duchowych, zgodnie z prawdą wypowiedzianą przez Mickiewicza: należy żyć pełnią życia i doświadczać pełni człowieczeństwa nie tylko na ziemi, ale i w niebie.

Podsumowanie

Literatura romantyzmu i pozytywizmu ukazuje różne podejścia do szczęścia, celu i sensu życia. Romantyzm skupia się na wewnętrznych konfliktach i poszukiwaniach, idealizując walkę narodowowyzwoleńczą jako drogę do osiągnięcia pełni życia. Pozytywizm natomiast stawia na praktyczne działania, dążąc do poprawy warunków życia poprzez pracę i naukę. Oba nurty literackie, mimo różnic, podejmują fundamentalne pytania o ludzką egzystencję i wartości, które nadają jej sens.

Jeśli szukacie pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebujecie korepetycji, konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac - oczywiście tylko w granicach prawa.